

המאמן לא אשם ד"ר מרק ורטהיים

הבסיס של הכדורגל בישראל אינו בריא - ומצמיח שחקנים שאינם טובים מספיק. הפתרון היחידי הוא מהפכה בתחום האימון. האם מישהו יכול לעשות זאת?

הכדורגל הישראלי במעגל אכזרי. הבסיס של הכדורגל לא בריא אז הוא מצמיח שחקנים לא טובים מספיק. למרות זאת, מאמן הנבחר החדש תמיד מקבל הוראה "לעלות" עם השחקנים הלא טובים הללו לטורניר ראשון מזה 20-30-40-44 שנה. המאמן נכשל ואז מתחילים בחיפוש אחר סיבות לחוסר ההצלחה.

ההתייחסות היא בעיקר פרסונאלית. מאשימים את השחקנים/מאמנים/התאחדות/אגודות ועוד. לצד זה מציעים פתרונות מיידיים: "מאמן זר", "להביא רק שחקנים עם מוטיבציה", "נביא שחקנים צעירים ורעבים", "נזרוק את השחקנים המבוגרים שגמרו את הסוס", "הטקטיקה היתה הגנתית מדי", "הטקטיקה היתה נביאית מדי", "היינו חסרי מזל" ועוד. ואז מה עושים? מביאים מאמן חדש שימשיך לעבוד עם השחקנים הלא טובים מספיק. ומה קורה? כן, בדיוק אותו דבר. קמפיין אחר קמפיין. ובתוך הצנטריפוגה הזאת, אנחנו שוכחים מה הבעיה האמיתית. וזה לא מאמן זה או אחר. כי הרי מה לא ניסו. מאמני ליגה מוצלחים, מאמנים זרים – אחד של אלופת אירופה לשעבר, השני של קבוצות פאר מספרד וצרפת. ניסונו אפילו שינוי משמעותי בכל צוות המאמנים. אבל הבעיה האמיתית היא בשורשי העשב של הכדורגל הישראלי.

אולי הניתוחים לעומק לא מגיעים למקומות הנכונים ואולי מקבלי ההחלטות לא יודעים או לא רוצים לנתח ועושים החלטות ללא הבנת הסיבות העמוקות, השורשיות לבעיות של הכדורגל הישראלי. אך בסופו של דבר כל אנשי המקצוע מסכימים שצריך מהפכה. ואת המהפכה צריך לעשות בבסיס. בתשתית. באימוני הילדים.

הבעיה אינה בנבחרת, אלא בתשתית המכינה את הילד להיות שחקן. בישראל בכלל ובנבחרת בפרט.

תשתית אינה מתקנים בלבד אלא בעיקר מדריכים, מאמנים וצוותים מקצועיים בעלי ידע רלוונטי לגיל המתאמנים. המאמנים צריכים להיות בעלי יכולת תכנון וביצוע של אימונים בהתאם לתוכניות רב שנתיות. הם צריכים להיות הבכירים שבאנשי המקצוע.

האם מעצבי הכשרת המאמנים בישראל שאלו את עצמם אי פעם אם הידע המוקנה בכל שלב הכשרה עדכני ומספק בכדי לתת למאמן כלים לפתח ילדים בכלל וילדים כשרוניים בפרט? קורס המאמנים בישראל אינו מספק. ולא רק שאינו חדשני, הוא נגוע בתפיסות ישנות ומיושנות.

הבעיה המרכזית היא הכלים שמאמן/מדריך יוצא איתם לשטח - הם אינם מתאימים לאימון המודרני בגילים הצעירים. המאמנים בשטח אינם יודעים להתמודד עם תכנון אימון, התאמת שיטות וחיבור תרגילים המתאימים לילדים בגילים השונים. והחמור ביותר הוא שבישראל פעמים רבות אני רואה שאימון ילדים הוא העתק מדויק של אימון בוגרים!

המאמנים בשטח מודעים לבעיות. אך הם אינם מקבלי ההחלטות.

מאמן בעל מוטיבציה לא מסוגל להתקדם מאחר שבסיס הידע שלו רעוע וגם אין לו ממי ללמוד. רבים מעתיקים תרגילים שראו במקומות שונים - בעיקר מיוטיוב. זאת מבלי שיש להם את היכולת או הכלים להתאים את התרגילים לקבוצה, לתקופת האימון או למינון. תהליך זה מייצר שחקנים עם בעיות בסיסיות בטכניקה שלהם אבל גם ביכולות הגופניות. בפעם הבאה שתראו שחקן נבחרת ישראל מתקשה לעצור כדור עם החזה ולהשתלט עליו בנגיעה וחצי – דעו שזה קשור למאמן שלו בגיל עשר. הוא לא ידע איך ללמד אותו את הפעולות הפשוטות האלה כמו שצריך.

נבחרת ישראל. בפעם הבאה שתראו שחקן נבחרת ישראל מתקשה לעצור כדור עם החזה ולהשתלט עליו בנגיעה וחצי – דעו שזה קשור למאמן שלו בגיל עשר. הוא לא ידע איך ללמד אותו את הפעולות הפשוטות האלה כמו שצריך נבחרת ישראל. בפעם הבאה שתראו שחקן נבחרת ישראל מתקשה לעצור כדור עם החזה ולהשתלט עליו בנגיעה וחצי – דעו שזה קשור למאמן שלו בגיל עשר. הוא לא ידע איך ללמד אותו את הפעולות הפשוטות האלה כמו שצריך צילום: איי פי

עד לפני כמה שנים מערכת הכשרת המאמן ומדריך היתה ריכוזית והקורסים נערכו במוסד אחד - בבית הספר להכשרת מדריכים ומאמנים בווינגייט. היו שם את מיטב המרצים (ויש מעט מדי בישראל) ורמת ההכשרה היתה סבירה. לא כל אחד היה יכול להתקבל, היתה ועדת קבלה ובוגרי הקורסים יצאו עם ידע ויכולת ברמה דומה לעמיתיהם באירופה. בעשור האחרון לא רק שלא צמצמו פערים ברמת ההכשרה אלא אף איבדנו קשר עם החידושים המודרניים בהכשרת מאמנים - מה שמשפיע בעיקר באימון הילדים והנוער בכדורגל.

לדוגמה תחום מתפתח מאוד בכדורגל האירופאי, תחום שבבסיס הפריחה מחדש של הנבחרת הגרמני, הוא אימוני קואורדינציה. כמי שאחראי על שיטת ה-OCO™, שיטה ישראלית שהוכנסה כערך במדעי האימון ונלמדת בארה"ב וגרמניה, ראיתי אותה מושרשת בקורסי המאמנים בגרמניה – בליווי והוראה של ההתאחדות לכדורגל הגרמנית. אך בישראל נושא זה ונושאים אחרים לא מעניינים מספיק את מקבלי ההחלטות.

הקורס הריכוזי שהתקיים במשך שנים בווינגייט כבר איננו. ואין לאף גוף אחר את היכולת להעביר את המידע שלו הלאה. כיום ישנם 14 קורסים בשנה להכשרת מאמני כדורגל הנערכים במוסדות שונים ונחשבים ל"אוצר" מאחר שהמשתתפים בהם משלמים כסף גדול כדי לקבל תעודת הסמכה. לצערי, בחלקם הגדול - הידע המוקנה על ידי המרצים הוא חומר שלא עודכן כבר שנים רבות. בקיצור, העולם התקדם קדימה וישראל נשארה מאחור.

ההכשרה נהפכה לתעשיית כסף שבה המרצים נבחרים על פי קריטריון אחד - כמה עולה שעת הרצאה שלהם (רצוי כמה שפחות). ההשתלמויות שהם עוברים הן לא יותר מקורסים מזורזים. אגב, בגרמניה עובדת שיטה שעל פיה צריך לחדש רישיון כל שנתיים, וכחלק מחידוש הרישיון יש לעבור השתלמות מקיפה על כל ההתפתחויות בתורת האימון.

רמת האימון ותורת האימון היא הבעיה המרכזית של הכדורגל הישראלי, שפשוט אינו טוב מספיק כדי להתחרות ברמות הגבוהות ביותר. אז נכון, יש פה ושם שחקנים שיוצאים מהמערכת המקולקלת ברמה גבוהה יחסית – אבל זה לא מספיק לחבר נבחרת שלמה. ואם עושים השוואה ברמת הטכניקה הבסיסית שיש לשחקנים ממדינות קטנות יותר מישראל, אז נבין למה יש לדנמרק, שבדיה, סלובקיה, קרואטיה ועוד נציגים בקבוצות הגדולות ביותר בעולם, ולישראל יש מספר רב של "שגרירים" בקבוצות מהדרג השלישי או הרביעי באירופה. גם הטובים ביותר אינם טובים מספיק.

איך פותרים את המצב?

ריכוז ופיקוח על התכנים על ידי גוף אחד אמור להתחיל את הדרך חזרה לשיקום הכדורגל הישראלי. בגרמניה, מדינה עם כמעט 90 מיליון תושבים, יש מוסד מרכזי להכשרה עם מוסדות הכשרה. תוכנית הלימודים מובנית אך מתעדכנת כל שנתיים.

בבסיס הפירמידה הכשרת המדריך לילדים (תוכנית השונה באופן מהותי מתוכנית ההכשרה שהיתה נהוגה עד לפני 3 שנים מתוך הבנה שאימוני ילדים ואימוני נערים ובוגרים שונים באופן מהותי זה מזה). בראש הפירמידה הכשרת מאמן כמקצוע עיקרי לאימון ברמות העל.

תורת האימון בכדורגל התפתחה בשנים האחרונות בצורה מטאורית. עולם הכדורגל הופך ליותר ויותר מקצועני ורמת ההבנה של הגוף האנושי והמוח האנושי מאפשרים לייצר ולחדד שחקנים לרמות חדשות. המדע מתקדם בקפיצות ענק ושילובו בשטח בצורה שיטתית לצד חשיבה לטווח הארוך ותכנון רב שנתי נעשית בצורה טובה מאי פעם.

אם ראשי ההתאחדות ומעצבי ההכשרה ברשות הספורט לא יפנימו זאת ולא יפעלו לשנות את המבנה הקלוקל של הדרכת המאמנים בישראל, הם יהיו אחראים לכישלון המתמשך של הכדורגל הישראלי.

לסיכום

לא כולם בישראל מדריכים ומאמנים גרועים. יש מאמנים מצוינים, מסורים ומקצועיים בארץ, אך הם מאבדים מהר מאוד מוטיבציה.

מאמן זר לא ישנה את המצב ולא קשר דפנסיבי שמשחק בבונדסליגה. גם לא מאמן "מוטיבטור" או "גרמני" ישנה את העובדה שהשחקנים הישראליים פשוט אינם טובים מספיק. והם אינם טובים מספיק בגלל שהמאמנים שאמורים לדאוג להם ולחנך אותם עובדים ללא הכלים המודרניים שיש כיום למאמנים בעולם.

הכותב הוא ד"ר במדעי הספורט, מרצה בקורסי מאמני כדורגל בחו"ל וזכה בפרסים בינלאומיים בתחום האימון

לפרטים ומידע אקדמיית ורטהיים 052-2834663 www.wertheimacademy.com